

Grovindustrier, udvikle sig. Thi Syndikatet, Kartellet, Sammenslutningen, den rationelle Deling af Markedet, den rationelle Udnyttelse af de forhaandenværende Kapitalkræfter og Produktionskræfter har altid været affødt af dette ene, den bitre Nød.

De første Karteller, de første Sammenslutninger paa nationalt Grundlag opstod i Tyskland under den store Krise i 70erne, og de blev betegnet som „Kinder der Not“, som Nødens Børn, Nødens Frembringelser. Og hvis det er rigtigt — og det er det —, at de er Nødsfænomener, maa enhver kunne forstaa, at efter at de økonomiske Forhold i Europa er konsolideret og lagt fast, i alt Fald saa fast, som det er muligt, under de nuværende Forhold, gennem Dawes-Planen, gennem den nye internationale Atmosfære, der er kommet, vil vi i 1925 komme ind i en helt ny Tidsalder, bestemt gennem de store Sammenslutninger og indledet gennem Dawes-Planen, der endelig bragte Ro i Europa, en foreløbig Ordning, en foreløbig Løsning af Reparationsproblemet, det, der reelt blev løst af de forhadte Finansmænd, af de forhadte Kapitalrepræsentanter, medens Politikerne med alle Løfterne og alle Ordene har maattet give blankt op.

Denne Udvikling maa vi se i Øjenene, vi kan kun hilse den med Tilfredshed, for saa vidt som den betyder en virkelig Konsolidering af Verdensforholdene. Men hvis vi betragter den ejendommelige Struktur i vort eget Lands Nationaløkonomi, maa vi hilse den med største Bekymring. Thi det, der stiller os alvorligt og gør os saa yderst saarbare overfor Syndikaterne baade indenfor de paagældende store Landes Grænser og dem imellem, det er vor Særstilling som Forædlingsland baade i vort Landbrug, men først og fremmest i vore Industrier. Det er jo dem, der først kommer til at møde Faren udefra; de store Grovsyndikater gaar som al Syndikatpolitik ud paa at fordyre Raavaren, fordyre Halvfabrikatet og i første Omgang at slaa Færdigvareprisen ned indtil Konkurrencen er knust.

Jeg skal ikke fordybe mig nærmere i dette, jeg tror, at enhver vil forstaa Konsekvensen af, hvad den Udvikling kan betyde for vor Industri, og at ogsaa enhver kan forstaa Betydningen af, at vi i dette Øjeblik staar overfor et dansk Valutaforslag — som det er fremhævet saa udmærket af alle Talerne i mit Parti —, et Valutaforslag, der fuldstændig har ladet Handelsbalancesynspunktet ude af Betragtning og fuldkommen giver op paa dette Omraade.

Men netop overfor denne Udvikling, overfor denne Mulighed — en Mulighed, som allerede begynder at omsætte sig til Virkelighed —, at vi paa Basis af vor vanskelige Stilling som Forædlingsland i store Dele af vor Økonomi vil blive trængt ned af den nye Syndikatsammenslutning, finder jeg det dobbelt beklageligt, at et saadant Forslag som dette er fremme til Behandling, og jeg vil tilføje beklageligt, at vi den Dag i Dag ikke er blevet mere kloge i valutamæssig Henseende, end da Problemet først kom frem som et politisk Problem for mange Aar siden; og jeg vil tilføje en Beklagelse af, at ikke een af de mange Valutakonferencer, Valutaraad, og hvad de nu alle har heddet, er gaaet til Bunds i Emnet.

Vi har faaet delvis ret overfladiske Talemaader, journalistiske Udtryk om, at alt gik godt o. s. v., men ikke en eneste af Kommissionerne har klarlagt for den danske Befolkning, hvilke Faktorer der virker i den danske Nationaløkonomi, og hvorledes de virker, og hvad der ligger til Grund for Valutamisæren, og hvor der skal sættes ind — intet om alt dette har vi faaet at vide. Vi har faaet Teorier fra begge Sider præsenteret, ensidige Teorier, som væsentlig har luftet sig i Pressen og Pressekampagner, men ikke nogen alvorlig Udredelse af den danske nationaløkonomiske Status, som efter min Mening er i uhyre Grad truet af hele den nye nationaløkonomiske Udvikling, der er under Opsejling, en Udvikling, som — det vil jeg lige have Lov til at tilføje — ikke bliver mindre alvorlig gennem den Udvikling, som vi ser i alt Fald forsøgsvis er begyndt i England under Navn Præferencepolitik, hvorunder der kan skjule sig Trusler mod vor Landbrugseksport, Trusler, som jeg aldrig haaber skal blive til Virkelighed, men Trusler, som burde gøre os mere lydhøre for Tonerne ude i den store Verden og mere agtpaaagivende overfor Bevægelserne der, end vi er i dette Øjeblik.

Vi vender, naar Talen er om økonomiske Problemer, omhyggeligt Blikket bort fra den store Verden for at stirre paa vore egne mere eller mindre interessante Anliggender; men vi ønsker ikke at rystes i vore tilvante, jeg havde nær sagt nedarvede, Tendenser og Synsmaader ved eventuelt at møde et ubehageligt Syn udefra og ude omkring i den store Verden.

Jeg kan med Hensyn til den underlige Vending, den beklagelige, ja, jeg tør endogsaa sige meget beklagelige Vending, der er foregaaet med det nuværende Regeringsparti, dets Syn paa Handelsbalancen og dets Mod og Villie til at gribe ind her i saa Hen-